

5. 1. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Když se řekne „Krajský živnostenský úřad“

Vážení internetoví čtenáři, i soustavy orgánů živnostenské správy, se dotkla reforma veřejné správy. Do 31.12.2002 byla tvořena : Okresními živnostenskými úřady, kterými byly referáty okresních úřadů, dále pak obecními živnostenskými úřady, kterými byly odbory pověřených obecních úřadů[1], na území hlavního města Prahy to byly živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy, na území hlavního města Prahy již tehdy působil živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy, a dále Živnostenský úřad České republiky - který nebyl fakticky zřízen a funkčně jej převážně nahrazovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

Od 1.1. 2003, tedy po ukončení další fáze reformy veřejné správy, patří do skupiny živnostenských úřadů následující správní úřady: **Obecní** živnostenské úřady, kterými jsou odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů *městských částí* určených Statutem hlavního města Prahy, **krajské** živnostenské úřady, kterými jsou odbory krajských úřadů, a na území hlavního města Prahy živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy, a dále pak ústřední orgán na tomto úseku **Živnostenský úřad České republiky**, který ovšem nebyl fakticky zřízen (byť byl juristicky ukotven i v dřívější živnostenské soustavě před 1.1.2003) a jeho pravomoc dodnes vykonává Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

V našem textu se budeme, jak již název napovídá, věnovat střednímu (někdy neprávem opomíjenému) článku živnostenské soustavy, tedy **krajským živnostenským úřadům!**

Jak jsme již naznačili výše, **krajské** živnostenské úřady jsou relativně samostatnou organizační složkou krajských úřadů, a to v právní pozici odboru krajského úřadu. Jelikož se jedná o odbor, může se dále členit na oddělení. Např. Krajský živnostenský úřad - odbor Krajského úřadu Jihomoravského kraje se dělí na oddělení správní a oddělení metodické a kontrolní, oproti tomu Krajský živnostenský úřad - odbor Krajského úřadu Zlínského kraje se člení na oddělení metodické a živnostenského rejstříku a oddělení kontrolně-správní.

Vedoucího Krajského živnostenského úřadu, jako odboru krajského úřadu - dle § 59 z.č. [129/2000 Sb.](#), o krajích - jmenuje a odvolává rada kraje a to *na návrh* ředitele krajského úřadu. Jmenování nebo odvolání vedoucích odborů bez návrhu ředitele je ex lege neplatné.

Jak bylo naznačeno výše do pomyslného *rodného listu* krajských živnostenských úřadů by mohlo být zapsáno datum 1.1.2003 jako dne jejich oficiálního právního vzniku. V současné době máme v Česku 13 krajských živnostenských úřadů plus v hlavním městě Praze živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy, který plní úkoly krajského živnostenského úřadu.

Co patří do pravomoci krajského živnostenského úřadu (dále jen KŽÚ)?

Na začátek je třeba říci, že veškeré činnosti vykonávané krajskými živnostenskými úřady jsou výkonem státní správy **v přenesené působnosti**. Nyní již k vlastní činnosti, v první řadě musíme zmínit činnost *řídící*, jelikož KŽÚ - dle z.č. [570/1991 Sb.](#), o živnostenských úřadech - vykonává řídící činnost vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu. Rovněž tak KŽÚ hraje vůči „svým“ obecním živnostenským úřadům důležitou roli v oblasti koordinační, kontrolní a metodické. [2] KŽÚ tedy kupříkladu zpracovává metodiku kraje na tomto úseku a zabezpečuje její případně nutnou aktualizaci. KŽÚ může obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu nařídít provedení živnostenské kontroly. KŽÚ je odvolací instancí vůči obecním živnostenským úřadům, jelikož ex lege rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím *obecních* živnostenských úřadů, samozřejmě opět jen v rámci svém správním obvodu. KŽÚ přezkoumává rozhodnutí obecních živnostenských úřadů *mimo odvolací řízení* a rozhoduje o povolení či nařízení obnovy řízení.

Mezi další legální úkoly KŽÚ patří realizace spolupráce na úseku živnostenského podnikání s dalšími příslušnými

správnými úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání. Rovněž zabezpečuje spolupráci s orgány samosprávného typu - hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími.

K zásadním úkolům KŽÚ patří zákonná povinnost vést **živnostenský rejstřík** v působnosti svého správního obvodu. Právní úloha tohoto rejstříku spočívá v tom, že slouží k přesné evidenci živnostenských podnikatelů na daném území a dále pak k publikaci relevantních údajů o těchto podnikajících subjektech. [3] Zápisy do rejstříku mají deklaratorní (tedy nikoliv konstitutivní) účinky. Podle ustanovení § 60 z.č. [455/1991 Sb.](#), o živnostenském podnikání krajské živnostenské úřady vedou v živnostenském rejstříku údaje o podnikatelích, kteří měli nebo mají v jejich územní působnosti sídlo, bydliště, zahraniční osoby pobyt [4], místo podnikání nebo organizační složku podniku umístěnou na území České republiky. Do rejstříku se zapisují např. následující závažné údaje včetně jejich změn [5]:

- u fyzické osoby jméno, příjmení, státní občanství, bydliště, u zahraniční fyzické osoby též místo pobytu v České republice, pokud byl povolen, rodné číslo, bylo-li přiděleno, jinak datum narození, identifikační číslo, popřípadě obchodní firma a místo podnikání, u odpovědného zástupce jméno, příjmení, státní občanství, bydliště nebo pobyt na území České republiky, rodné číslo, bylo-li přiděleno, jinak datum narození, a u zahraniční osoby též adresu organizační složky podniku umístěné v ČR a u vedoucího organizační složky podniku umístěné v ČR jméno, příjmení, státní občanství, bydliště nebo pobyt na území ČR, rodné číslo, bylo-li přiděleno, jinak datum narození

- u právnické osoby se do rejstříku zapisuje obchodní firma nebo název, sídlo, identifikační číslo a u fyzických osob, které jsou statutárním orgánem nebo jeho členy, u odpovědného zástupce a u vedoucího organizační složky podniku zahraniční osoby jméno, příjmení, státní občanství, bydliště nebo pobyt na území ČR, rodné číslo, bylo-li přiděleno, jinak datum narození a dále adresa organizační složky podniku umístěné v ČR,

- předmět podnikání,

- druh živnosti,

- provozovna nebo provozovny, v nichž je živnost provozována včetně údajů o zahájení a ukončení provozování živnosti v nich,

- doba platnosti živnostenského listu nebo koncesní listiny,

- datum vzniku živnostenského oprávnění,

- datum zahájení provozování živnosti, atd...

- a řada dalších údajů dle z.č. [455/1991 Sb.](#)

Dodejme, že živnostenský zákon obsah výše zmíněného rejstříku dělí na **veřejnou část** (která se zveřejňuje a každý do ní může nahlédnout i bez prokázání právního zájmu [6]) a **neveřejnou část** (do které může žadatel nahlížet pouze po prokázání řádného právního zájmu - viz. ustanovení § 60 odst. 5 z.č. [455/1991 Sb.](#)).

Mezi další oprávnění KŽÚ se řadí - dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. d) z.č. [570/1991 Sb.](#), o živnostenských úřadech - právo vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření související s jeho činností. Tato stanoviska a vyjádření jsou ze zákona příslušné orgány povinny sdělit krajskému živnostenskému úřadu ve lhůtě maximálně *do 15 dnů*.

Bylo by ovšem velice povrchní domnívat se, že pravomoc a působnost KŽÚ je dána toliko zmíněným z.č. [570/1991 Sb.](#), o živnostenských úřadech. V praxi se mnohdy zapomíná na další práva a povinnosti „*krajských živnostenských úředníků*“ vyplývající i z dalších právních předpisů.

Pravomoc KŽÚ na úseku **regulace reklamy**.

Dle § 7 zákona č. [40/1995 Sb.](#) o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. [468/1991 Sb.](#), o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů je dána působnost KŽÚ jako jednoho z orgánů příslušných k výkonu dozoru nad dodržováním citovaného zákona. Dalšími dozorovými orgány jsou zde Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, Státní ústav pro kontrolu léčiv, Státní rostlinolékařská správa a Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání je orgánem dozoru pro reklamu šířenou v rozhlasovém a televizním vysílání a pro sponzorování v rozhlasovém a televizním vysílání, Státní ústav pro kontrolu léčiv je orgánem pro reklamu na humánní léčivé přípravky a sponzorování v této oblasti, Ministerstvo zdravotnictví má zákonný dozor nad reklamou na zdravotnické prostředky a sponzorování v této oblasti a konečně Státní rostlinolékařská správa dohlíží na reklamu na přípravky na ochranu rostlin,

Co tedy dozorují na tomto úseku KŽÚ? Pro KŽÚ je dána příslušnost ve všech *ostatních* případech, tedy tam kde není dána speciální příslušnost pro některý ze čtyř výše zmíněných správních orgánů. Místní příslušnost je tu dána podle *sídla* nebo *bydliště* osoby odpovědné za dodržování zákona č. [40/1995 Sb.](#) o regulaci reklamy. Je-li osobou odpovědnou za dodržování tohoto zákona *zahraniční* osoba, řídí se příslušnost živnostenského úřadu umístěním *organizační složky* zahraniční osoby na území České republiky. Ovšem nemá-li zahraniční fyzická osoba na území ČR zřízení organizační složku, řídí se místní příslušnost živnostenského úřadu místem *povoleného pobytu* na území ČR. Může nastat případ, že nemá zmíněná zahraniční fyzická osoba na území České republiky ani organizační složku, ani jí nebyl povolen pobyt, pak se řídí místní příslušnost živnostenského úřadu *místem podnikání* této osoby na území ČR.

KŽÚ, jako orgán dozoru, má např. následující sankční pravomoci:[\[7\]](#)

Uložit jak zadavateli tak zpracovateli nebo širiteli reklamy, která je v rozporu se zákonem č. [40/1995 Sb.](#) o regulaci reklamy, pokutu až do výše 2 000 000 Kč podle závažnosti porušení povinnosti. Pozor, KŽÚ může pokutu uložit i opakovaně. Dále pak, KŽÚ může ex lege zadavateli, zpracovateli nebo širiteli reklamy uložit za porušení ustanovení o zákazu reklamy založené na podprahovém vnímání [\[8\]](#) pokutu od 2 000 000 Kč do 5 000 000 Kč,

Zadavateli, zpracovateli a širiteli reklamy, která je *klamavá*, [\[9\]](#) pokutu až do výše 10 000 000 Kč podle závažnosti. Opět tak může učinit i opakovaně, tedy více než jedenkrát. Právnícké nebo fyzické osobě, která porušila podmínky pro *sponzorování* stanovené tímto zákonem, pokutu až do výše 2 000 000 Kč, v současné době je zde asi nejpalčivějším právním problémem *sponzorování*, jehož účelem nebo přímým či nepřímým účinkem je reklama na tabákové výrobky, které je, až na pár marginálních výjimek, zakázáno v § 3 z.č. [40/1995 Sb.](#)

KŽÚ jako orgán dozoru může taktéž nařídit *odstranění* nebo *ukončení* reklamy, která je v rozporu se zákonem. A určit k tomu přiměřenou lhůtu. Konkrétně se může jednat např. o příkaz k odstranění reklamy na tabákové výrobky umístěné mimo zákonem povolené prostory či kupř. nařízení okamžitého ukončení propagačního rozdávání cigaret zdarma.

Při určení výše pokuty se ex lege přihlíží zejména k *závažnosti, způsobu, době trvání a následkům protiprávního jednání*.

Do kdy může KŽÚ sankcionovat subjekty porušující zákonná pravidla pro regulaci reklamy? Pokutu lze uložit *do jednoho roku ode dne*, kdy orgán dozoru *zjistil* porušení zákona (subjektivní lhůta), nejdéle však do tří let ode dne, kdy k porušení zákona došlo (objektivní lhůta).

Ustanovení § 8 odst. 3 zákon č. [40/1995 Sb.](#), o regulaci reklamy, dává KŽÚ výslovné *publikační oprávnění*, tedy že jako orgán dozoru může své sankční rozhodnutí vhodným způsobem zveřejnit. Vhodná publikace má zde bezesporu za cíl posílení právního vědomí (de facto i posílení právní jistoty) ostatních subjektů, aby se popřípadě vyvarovaly budoucího právně závadného konání v této oblasti. Lidově řečeno, aby se i další subjekty poučily z chyb druhých.

Důležitou skutečností pro kraje je fakt, že pokuty uložené KŽÚ v oblasti regulace reklamy jsou řádným příjmem rozpočtu *kraje*, a nikoliv státního rozpočtu. S tím souvisí že zmíněnou pokutu, vybírá a posléze i případně vymáhá krajský živnostenský úřad, který pokutu uložil. Z procesně-právního hlediska stojí za zmínku, že při vybírání a vymáhání pokuty se postupuje podle *zákona o správě daní a poplatků*. Pozor, citovaný zákon o správě daní a poplatků se použije jen ve věcech vybírání a vymáhání pokut na tomto úseku, *obecným* (generálním) procesně-právním předpisem vztahujícím se na řízení ve věcech upravených zákonem č. [40/1995 Sb.](#), o regulaci reklamy je správní řád. [\[10\]](#) - tedy zákon č. [71/1967 Sb.](#), o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.

[1] Dle ustanovení § 60 zákona České národní rady č. [367/1990](#) Sb., o obcích (obecní zřízení). A nařízení vlády České republiky č. [475/1990](#) Sb., kterým se určovaly tehdejší pověřené obecní úřady

[2] Vzhledem k neutuchající tzv. legislativní smršti (a nejen vzhledem k ní), která má velký dopad i na státní správu na úseku živnostenského podnikání, nabývá potřeba kvalitní metodické a poradenské činnosti na významu.

[3] Srov. např. Jurníková, J. a kol. Správní právo - zvláštní část. 5. doplněné vydání. MU v Brně, 2004, str. 282

[4] Podle § 5 odst. 4 z.č.[455/1991](#) Sb.

[5] Uvádíme zde pouze ty nejdůležitější, úplný katalog zapisovaných údajů možno nalézt ve zmíněném z.č.[455/1991](#) Sb.

[6] Na požádání lze z **veřejné části** rejstříku vydat úřední opis, výpis nebo potvrzení o určitém zápisu, popřípadě potvrzení o tom, že v rejstříku určitý zápis není

[7] Z důvodu úspory místa, zde uvádíme jen ty nejdůležitější, blíže zákon č. [40/1995](#) Sb., o regulaci reklamy

[8] „*Podprahová reklama*“ je specifikována v § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. [40/1995](#) Sb., o regulaci reklamy. reklama založená na podprahovém vnímání. Takovou reklamou se pro naše účely rozumí reklama, která by měla vliv na podvědomí fyzické osoby, aniž by ji tato osoba vědomě vnímala. I když zde z logiky věci samé bude nejčastějším sankčním orgánem RRTV, nicméně z dikce předmětného zákona nevyplývá, že by tu byl KŽÚ z ochrany před *podprahovou reklamou* automaticky vyloučen. Přirozeně bude zde aktivní jen v případech nespadajících do vymezené regulativní zóny RRTV či jiného dozorového orgánu.

[9] *Klamavá reklama* se řídí především ustanovením § 45 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník. Hlubším zájemcům o problematiku klamavé reklamy možno doporučit především četné publikace prof. Petra Hajna (z Katedry obchodního práva PF MU v Brně), který se touto problematikou dlouhodobě a důkladně zabývá

[10] Viz. § 8a zákona č. [40/1995](#) Sb., o regulaci reklamy

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)

- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)